

1.melléklet a 114/2013. (IV.16.) Korm. rendelethez

Javaslat a

„Patikamúzeum”

[települési/tájegységi/megyei/ külhoni magyarság]

értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Mezőberényi Népfőiskola Alapítvány

Onody Gyuláné

Mezőberény, 2014. Július 07.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó neve: **Mezőberényi Népfőiskola Alapítvány**
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Hoffmanné Baranya Róza
Levelezési cím: 5650 Mezőberény, Tessedik tér 1.
Telefonszám: 06-20/959-7772
E-mail cím: hbaranya4@gmail.com

II. A nemzeti érték adatai:

1. A nemzeti érték megnevezése: **Patikamúzeum (Mezőberény, Luther u.1.)**

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

agrár- és élelmiszergazdaság   egészség és életmód   épített környezet
 ipari és műszaki megoldások   kulturális örökség   sport
 természeti környezet   turizmus

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Mezőberény

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

települési   tájegységi   megyei   külhoni magyarság

5.A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Békés Megyében az első még nem nyilvános (un. Hadsereg tulajdonú) gyógyszertár 1711-1713 között létesült a gyulai várban. 1770-ben a gyulai helytartótanács engedélyével egy fiatal Aradról áttelepült gyógyszertáros felállította Gyulán a „Meváltóhoz” címzett gyógyszertárat. Sokáig ez maradt az egyetlen gyógyszertár Békés Megyében. Mezőberényben 1830-ban alakult meg az első gyógyszertár „Isteni gondviselés” néven a Nagy utca 43, Piac tér 729, majd Kossuth tér. A II. Gyógyszertár 1899-ben Hacskó Lajos oklevés gyógyszerész alapította amely az „Oroszlán” nevet viselte, tulajdonosa pedig Bereczki Péter volt.

III. sz. mellélet 3. pontjában olvasható

A megyei főorvos jelentése a mezőberényi 2. patika szükségességéről

Közel két évszázad alatt a gyógyszertárak területén végbement nagymértékű változás a gyógyszertárak felszereltségét is módosította. A laboratórium felszerelési tárgyainak változásával mérhető fel leginkább az a fejlődés, amely a gyógyszerészet területén végbement. A jelenlegi Oroszlán gyógyszertár Luther u. 1. szám alatt adott helyet a felszabadult raktárhelyiségében a régi Oroszlán gyógyszertár berendezési tárgyainak, amiből 1995 május 18-án patikamúzeumot nyitottak. A tölgyfa bútorokból, patikai porcelán- és csiszolt üvegtégelyből álló berendezés a magya legpatinásabb gyógyszertári relikta.

A patika berendezése helyi védettség alatt álló egyedi érték.

6.Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

A gyógyszertár az adott térség, kisebb vagy nagyobb település, város vagy falu minden szempontból is kiemelkedő közegészségügyi létesítménye volt. Általában a fő közlekedési útvonalon forgalmas úton vagy a főtéren helyezkedett el. A patikát és a gyógyszerészeket mindig is valamiféle különös légkör övezte. A patikusoknak szaktudásuk révén a helyi társadalmi életben kiemelkedő szerepük volt, mesterségbeli tudásuk gyakran a családon belül apáról-fiúra szállt.

A mezőberényi patikamúzeum a megye egyik legpatinásabb gyógyszertári múzeuma, ezzel is gazdagítva településünk értékeit, nevezetességeit. A patikabelső a XIX. század végére jellemző bútorzatán kívül a gyógyszer előállításához használt eszközök is megtalálhatóak a múzeumban, ezzel érzékeltetve az utókor számára a patikus egykori munkáját.

7.A nemzeti értékekkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája:

www.gyogyszeresztortenet.hu/.../A-gyogyszertari-halozat-kialakulasa-es-fejloedese-Bekes-megyeben-1770-1950.pdf

8.A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. Mellékletek

- 1.Ajánló levél
2. Hozzájáruló nyilatkozat
3. A megyei főorvos jelentése a mezőberényi 2. patika szükségességéről

Méltóságos Főispán Úr!

Utalással méltóságodnak 34/99 számú rendeletére, a M. berényi községben felállítatni szándékolt személyes üzleti jogosítványú patikára vonatkozólag véleményes jelentésemet tisztelettel a következőkben adom elő. M. berényi község lakossága ma már meghaladja a 13.000-et, így az az általános viszonylat, mely a lakosság száma és a meglévő gyógyszertárak között fent áll, amely szerint a törvényhatóság területén minden 6-7000 lakóra esik egy gyógyszertár, a lakosság méltán megváltható közegészségi igényeinek kielégíttetése szempontjából indokoltá teszi, a második gyógyszertár felállítását. Támogatja ezt a kívánalmat az a körülmény is, hogy a község határa ige kiterjedt, mert az 1000 lelket meghaladó Kamut-pusztá is a községhez tartozik. E mellett a község lakossága gazdag, jómódú, intelligens és a kínálkozó közegészségi intézményeket igénybe veszi. Indokoltá tenné a gyógyszertár felállítását meg az is, hogy M.berény község 1813óta, amikor is e mostan fennálló reáljogú patikát berendezték, tetemes átalakuláson ment át, számottevő kulturális intézményekkel gyarapodott, gazdaságilag fejlődött, emelkedett. Vasúti főútvonalon fekszik, népes országos vásárai vannak és a közegészségi szolgálatot három orvos teljesíti. Minthogy e felemlített indokok teljesen kizárják azt, hogy a felállítatni szándékolt személyes üzleti jogosítványú

gyógyszertár a már fennálló reáljogú gyógyszertár további biztos megélhetését veszélyeztetné, a magam részéről a II-ik gyógyszertár felállítását javasolni van szerencsém.
Gyula 1899 február hó 24.

Zöldy Jánosd
Főorvos

Kézzel írott fogalmazvány-Bmt. Főispán i.-1899/634

A főispán a főorvosi jelentést február 28-án a következő megjegyzéssel továbbította a Belügyminisztériumhoz: Tisztelettel megjegyzem, hogy úgy Mezőberény község képviselőtestülete, mint kormányzásomra bízott vármegye közönsége a másik gyógyszertár engedélyezése mellett foglalt állást.

Ajánló Levél

Jámborné Nádházi Julianna a Mezőberényi Oroszlán Gyógyszertár gyógyszerésze ajánlom a Mezőberény Luther u. 1. szám alatt található Patikamúzeumot a Települési Értéktárba való felvételre.

Indoklás: A gyógyszertár az adott térség, kisebb vagy nagyobb település, város vagy falu minden szempontból kiemelkedő közegészségügyi létesítménye volt. Általában a fő közlekedési útvonalon, forgalmas úton vagy a főtéren helyezkedett el. A patikát és a gyógyszerészeket mindig is valamiféle különös légkör övezte. A patikusoknak szaktudásuk révén a helyi társadalmi életben kiemelkedő szerepük volt, mesterségbeli tudásuk gyakran a családon belül apáról-fiúra szállt. A mezőberényi patikamúzeum a megye egyik legpatinásabb gyógyszertári múzeuma, ezzel is gazdagítva településünk értékeit, nevezetességeit. A patikabelső a XIX. század végére jellemző bútortáratán kívül a gyógyszer előállításához használt eszközök is megtalálhatóak a múzeumban, ezzel érzékeltetve az utókor számára a patikusok egykori munkáját.

Mezőberény, 2014.07.02.

Jámborné Nádházi Julianna
a Mezőberényi Oroszlán Gyógyszertár gyógyszerész

HOZZÁJÁRULÓ NYILATKOZAT

Alulírott *VÁGVÖLGYI MIHÁLY* hozzájárulok, hogy a fényképeket melyeket a

Javaslat „Patika Múzeum” települési értéktárba történő felvételéhez

című adatlap tartalmaz, a Mezőberényi Települési Értéktár Bizottság (egyéb értéktárba kerülés esetén az aktuális értéktár bizottság) az ide vonatkozó jogszabályok figyelembe vétele mellett szabadon felhasználhatja.

Hozzájárulok továbbá, hogy az érték valamely értéktárba történő felvétele esetén, az értéktárak számára készített internetes oldalon és a TV-csatornák által felvett, vágott anyagokban, valamint az értéket bemutató reklámokban megjelenjen.

Mezőberény 2014.06.12.

Vágvölgyi Mihály